

“1) 27.03.2025 tarihli ve 7546 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 6’ncı maddesiyle 04.12.2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu’nun 20’nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinin değiştirilen son cümlesinde yer alan “vergi incelemesi görevi bulunduğunun” ibaresin Anayasa’ya aykırılığı

04.12.2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu’nun “İdari yaptırımlar” kenar başlıklı 20’nci maddesinin (g) bendi, aşağıdaki şekildedir:

“g) (Ek:29/4/2021-7318/10 md.) Bu Kanuna göre lisansa tabi faaliyetler ile ilgili olarak, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinin (a) ve (b) fıkraları kapsamında; muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma, belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleme veya bu belgeleri kullanma suçları ile aynı maddenin (ç) fıkrasında yazılı suçların işlendiğinin anılan Kanunun 367 nci maddesi uyarınca Cumhuriyet başsavcılığına bildirilmesi ile birlikte durum, Kuruma da iletilir ve Kurum tarafından her türlü tesiste (rafineri hariç) lisansa tabi tüm faaliyetler geçici olarak durdurulur ve bu süre içerisinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez. (Ek cümleler:27/12/2023-7491/48 md.) Kurum tarafından geçici durdurma işleminin kaldırılıp kaldırılmayacağı bu fıkra da yer verilen suçlarla sınırlı olmak üzere Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelerden temin edilecek bilgilere göre altı ayda bir değerlendirilir. Ancak kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi üzerine ya da mahkûmiyet dışında bir hüküm veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi halinde kesinleşmesi beklenmeksizin Kuruma yargı merciince bildirilmesiyle veya sair suretlerle Kurumca ittila edilmesi durumunda geçici durdurma işlemi Kurum tarafından kaldırılır. Kesinleşmiş mahkeme kararına göre lisans sahiplerinin lisansı iptal edilir. Bu bent kapsamında kalan fiillere ilişkin olarak verilen idari para cezaları ödenmediği müddetçe lisansa konu tesis için lisans verilmez. ***Bu bent kapsamındaki suçlara ilişkin vergi incelemesi sonuçlanıncaya kadar söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez.***”

Koyu ve italik renkte gösterilen bölüm, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olup gerekçesi aşağıdadır (27.06.2024 tarihli ve 2023/136 E.; 2024/127 K. sayılı Kararı):

“C. Anayasa’ya Aykırılık Sorunu

8. Anayasa’nın “Çalışma ve sözleşme hürriyeti” başlıklı 48. maddesinin birinci fıkrasında “Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir.” denilmek suretiyle çalışma özgürlüğünün bir parçası olan teşebbüs özgürlüğü herkes yönünden güvenceye bağlanmıştır. Teşebbüs özgürlüğü, her gerçek veya özel hukuk tüzel kişisinin tercih ettiği alanda ekonomik-ticari faaliyette bulunmak üzere teşebbüs kurabilmesini, dilediği mesleki faaliyete girebilmesini ve faaliyeti ile mesleğini devletin veya üçüncü kişilerin müdahalesi olmaksızın dilediği biçimde yürütebilmesini ifade etmektedir (AYM, E.2015/34, K.2015/48, 13/5/2015).

9. Kural, petrol piyasası faaliyetlerinin icra edildiği tesisi işleten kişi hakkında vergi kaçakçılığına ilişkin olarak başlatılan inceleme sonuçlanıncaya kadar aynı tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye lisans verilmeyeceğini öngörmek suretiyle söz konusu tesisin petrol piyasası faaliyetlerinde kullanılmasını bir süreliğine kısıtladığından teşebbüs özgürlüğüne yönelik bir sınırlama getirmektedir.

10. Anayasa'nın 13. maddesinde "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." denilmektedir. Buna göre temel hak ve özgürlüklere sınırlama getiren düzenlemelerin kanunla yapılması, Anayasa'da öngörülen sınırlama sebebine uygun ve ölçülü olması gerekir.

11. Bu itibarla teşebbüs özgürlüğünü sınırlayan kanunun şeklen var olması yeterli olmayıp yasal kuralların keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenlemeler niteliğinde olması gerekir.

12. Esasen temel hakları sınırlayan kanunun bu niteliklere sahip olması, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti ilkesinin de bir gereğidir. Hukuk devletinin temel unsurlarından olan hukuki belirlilik ilkesi uyarınca kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Kanunda bulunması gereken bu nitelikler hukuki güvenliğin sağlanması bakımından da zorunludur. Zira bu ilke hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, E.2015/41, K.2017/98, 4/5/2017, §§ 153, 154). Dolayısıyla Anayasa'nın 13. maddesinde sınırlama ölçütü olarak belirtilen kanunilik, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti ilkesi ışığında yorumlanmalıdır.

13. Kuralla lisans vermeme tedbirini gerektiren durum, tedbirin hangi koşullarda ve hangi idare tarafından uygulanacağı ve devam edeceği sürenin herhangi bir tereddüde yer vermeyecek biçimde açık ve net olarak düzenlendiği gözetildiğinde kuralın belirli ve öngörülebilir olduğu anlaşılmaktadır.

14. Anayasa'nın 48. maddesinde teşebbüs özgürlüğü mutlak bir hak olarak düzenlenmemiş olup anılan maddenin ikinci fıkrasında "Devlet, özel teşebbüslerin millî ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır." hükmüne yer verilmek suretiyle millî ekonominin gerekleri ve sosyal amaçlarla bu özgürlüğe sınırlamalar getirilebilmesine imkân sağlanmıştır. Nitekim anılan maddenin gerekçesinde de "Devlet, kamu yararı olan hallerde ve millî ekonominin gerekleri ve sosyal amaçlarla özel teşebbüs özgürlüğüne sınırlamalar getirebilir." denilerek millî ekonominin gerekleri ve sosyal amaçların özel teşebbüs özgürlüğü yönünden birer sınırlama sebebi olduğu vurgulanmıştır (AYM, E.2015/34, K.2015/48, 13/5/2015).

15. Kuralla, vergi incelemesinin sağlıklı bir biçimde yürütülmesi suretiyle vergi kaybının ve suç işlenmesinin önlenmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır. Vergi kaybının ve suç işlenmesinin önlenmesinin Anayasa'nın 48. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen sosyal amaçlar kapsamında değerlendirilebileceği açıktır. Bu itibarla kuralla teşebbüs özgürlüğüne müdahalede bulunulmasının anayasal açıdan meşru bir amaca dayandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak sınırlamanın meşru bir amacının bulunması yeterli olmayıp ölçülü olması da gerekmektedir.

16. Anayasa'nın 13. maddesinde güvence altına alınan ölçülülük ilkesi ise elverişlilik, gereklilik ve orantılılık olmak üzere üç alt ilkedен oluşmaktadır. Elverişlilik öngörülen sınırlamanın ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, gereklilik ulaşılmak

istenen amaç bakımından sınırlamanın zorunlu olmasını diğer bir ifadeyle aynı amaca daha hafif bir sınırlama ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, orantılılık ise hakka getirilen sınırlama ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir.

17. Hakkında vergi kaçakçılığı incelemesi yapılan işletmenin faaliyette bulunduğu tesiste inceleme sonuçlanıncaya kadar aynı tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye lisans verilmemesine yönelik tedbirin, vergi incelemesinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi suretiyle suç işlenmesi ile vergi kaybının önlenmesi amacına ulaşılması bakımından elverişli olmadığı söylenemez.

18. Söz konusu tedbirin vergi incelemesi yapılan tesiste ekonomik faaliyetlerin belli bir süreyle durmasına neden olacağından ağır bir sınırlama olduğu açıktır. Bununla beraber vergi incelemesine konu edilen kaçakçılık suçlarının niteliği ve bu konuyla ilgili yapılacak incelemenin uzmanlık gerektiren teknik bir boyutu olduğu gözetildiğinde vergi kaybının ve suç işlenmesinin önlenmesi amacını daha hafif tedbirle gerçekleştirmenin mümkün olmayabileceği, bu sebeple dava konusu kuralda öngörülen tedbire başvurulmasının kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında kaldığı değerlendirilmiştir.

19. Öte yandan sınırlamanın orantılı olup olmadığı da ortaya konulmalıdır. Kural uyarınca aynı tesiste başka bir gerçek veya tüzel kişiye lisans verilmemesi tedbirinin vergi incelemesi sonuçlanıncaya kadar kategorik olarak devam etmesi öngörülmektedir. 5015 sayılı Kanun'da kuralla öngörülen tedbirin vergi incelemesi aşamasında gözden geçirilmesine imkân tanıyan bir düzenleme bulunmamaktadır. Diğer bir ifadeyle vergi incelemesi aşamasında değişen şartlara göre anılan tedbirin devam etmesinin gerekli olup olmadığı yönünde yetkili makamlara bir değerlendirme yapma imkânı tanınmadığı gibi tedbire muhatap olan taraflara da tedbirin gözden geçirilmesi hususunda talepte bulunma hakkı sağlanmamaktadır.

20. Bu itibarla kuralın kişilere aşırı bir külfet yüklediği, kamu zararının önlenmesi yönündeki amaç ile teşebbüs özgürlüğüne getirilen sınırlama arasındaki makul dengenin bozulmasına neden olduğu anlaşılmaktadır (Benzer yöndeki karar için bkz. AYM, E.2023/35, K.2023/163, 28/9/2023, §§ 25,26).

21. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 13. ve 48. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.”

Bunun üzerine kanun koyucu tarafından 7546 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesiyle anılan (g) bendinin son cümlesi, “*Bu bent kapsamındaki suçlara ilişkin vergi incelemesi görevi bulunduğu Kuruma bildirilmesiyle söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmemesi tedbiri Kurum tarafından uygulanır.*” şeklinde değiştirilmiş ve bende, “*Bu tedbirin kaldırılıp kaldırılmayacağı Vergi Denetim Kurulu Başkanlığından temin edilecek bilgilere göre üç ayda bir değerlendirilir. Ancak bu tedbirin süresi Kuruma yapılan bildirimden itibaren bir yılı geçemez.*” şeklindeki cümleler eklenmiştir. Anılan (g) bendinin son hali aşağıdaki şekildedir:

“g) (Ek:29/4/2021-7318/10 md.) Bu Kanuna göre lisansa tabi faaliyetler ile ilgili olarak, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinin (a) ve (b) fıkraları kapsamında; muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma, belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleme veya bu belgeleri kullanma suçları ile aynı maddenin (ç) fıkrasında yazılı suçların işlendiğinin anılan Kanunun

367 nci maddesi uyarınca Cumhuriyet başsavcılığına bildirilmesi ile birlikte durum, Kuruma da iletilir ve Kurum tarafından her türlü tesiste (rafineri hariç) lisansa tabi tüm faaliyetler geçici olarak durdurulur ve bu süre içerisinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez. (Ek cümleler:27/12/2023-7491/48 md.) Kurum tarafından geçici durdurma işleminin kaldırılıp kaldırılmayacağı bu fıkra da yer verilen suçlarla sınırlı olmak üzere Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelerden temin edilecek bilgilere göre altı ayda bir değerlendirilir. Ancak kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi üzerine ya da mahkûmiyet dışında bir hüküm veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi halinde kesinleşmesi beklenmeksizin Kuruma yargı merciince bildirilmesiyle veya sair suretlerle Kurumca ittila edilmesi durumunda geçici durdurma işlemi Kurum tarafından kaldırılır. Kesinleşmiş mahkeme kararına göre lisans sahiplerinin lisansı iptal edilir. Bu bent kapsamında kalan fiillere ilişkin olarak verilen idari para cezaları ödenmediği müddetçe lisansa konu tesis için lisans verilmez. ***Bu bent kapsamındaki suçlara ilişkin vergi incelemesi görevi bulunduğu Kuruma bildirilmesiyle söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmemesi tedbiri Kurum tarafından uygulanır. Bu tedbirin kaldırılıp kaldırılmayacağı Vergi Denetim Kurulu Başkanlığından temin edilecek bilgilere göre üç ayda bir değerlendirilir. Ancak bu tedbirin süresi Kuruma yapılan bildirimden itibaren bir yılı geçemez.***

Ancak altı çizili biçimde gösterilen ve iptali talep edilen ibare, Anayasa'ya aykırıdır.

Zira Anayasa Mahkemesi'nin bahsi geçen kararında da vurgulandığı üzere; *“başka bir gerçek ya da tüzel kişiye lisans verilmemesi”* konulu idari tedbir kararı; tesisin bir süre kapalı kalmasını/çalışmamasını gerektirdiğinden; Anayasa'nın 48'inci maddesinde güvencelenen teşebbüs özgürlüğüne müdahale oluşturmaktadır. Bu müdahaleye yönelik meşru amaç, *“vergi kaybının ve suç işlenmesinin önlemek”* şeklinde tespit edilmiştir. Bu bağlamda Anayasa'nın temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasının sınırlarını düzenleyen 13'üncü maddesinde yer alan özel sınırlamama sebebinin (Anayasa'nın 48'inci maddesinin ikinci fıkrasına konu milli ekonominin gereklerinin ve sosyal amaçların) gereği karşılanmıştır. Bunun yanı sıra Anayasa'nın 13'üncü maddesi gereğince araç (tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmemesi) ile amaç (vergi kaybının ve suç işlenmesinin önlenmesi) arasında orantı olmalıdır. Ancak tedbirin vergi incelemesi aşamasında gözden geçirilmesi imkanının ve tedbire muhatap olan tarafların da tedbirin gözden geçirilmesi hususunda talepte bulunma hakkının bulunmayışı; orantılılık ilkesini sakatlamış ve nedenle kural, iptal edilmiştir.

Kanun koyucu da orantılılık ilkesini teminen (7546 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesiyle) bir yandan bu tedbirin kaldırılıp kaldırılmayacağını Vergi Denetim Kurulu Başkanlığından temin edilecek bilgilere göre üç ayda bir değerlendirileceğini diğer yandan her halükarda bu tedbirin süresinin Kuruma yapılan bildirimden itibaren bir yılı geçemeyeceğini hüküm altına almıştır.

Ne var ki kanun koyucu, iptali edilen hükme konu *“bu bent kapsamındaki suçlara ilişkin vergi incelemesi sonuçlanıncaya kadar”* ibaresini, (7546 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesiyle) *“bu bent kapsamındaki suçlara ilişkin vergi incelemesi görevi bulunduğu Kuruma bildirilmesiyle”* şeklinde değiştirerek; idareye keyfi uygulamalara neden olabilecek sınırsız bir takdir yetkisi tanımış ve teşebbüs hürriyetini kanunilik ilkesinin belirlilik unsuru hilafına sınırlandırmıştır.

Şöyle ki vergi incelemesinin sonuçlanması aşaması, vergi incelemesinin son aşamasıdır. *“Vergi incelemesi sonuçlanıncaya kadar”* ibaresi, tedbirin uygulanabileceği son tarihi

belirtmektedir. Kanun koyucu 7546 sayılı Kanunla bu sürece yönelik olarak (üçer aylık kontrolleri barındıran) bir yıllık zaman dilimi öngörmüştür.

Ancak kanun koyucu, “vergi incelemesi görevi bulunduğu” Kuruma bildirilmesini öngörerek; tedbirin uygulanacağı ilk tarihi, geriye çekmiştir (vergi incelemesine başlanıldığı tarihten önceki bir tarihi esas almıştır). Zira vergi görevlilerinin, vergi (ve vergi usul) kanunlarının yürürlükte bulunduğu her an için vergi incelemesi görevi bulunmaktadır.

Söz gelimi tesisin rakibinden asılsız bir ihbar alan vergi görevlileri, Kuruma vergi incelemesi görevi bulunduğunu bildirdiği takdirde; tesis hakkında hemen bu tedbir uygulanacaktır. Ancak vergi görevlileri, fiilen incelemeyi başlatmadan önce vergi incelemesine gerek olmadığına karar verdiği takdirde; bu tedbir, ortadan kaldırılacaktır. Ancak “Kuruma bildirim” ile “fiili inceleme başlatılmaya gerek olmadığına yönelik karar alınması” arasında geçen süre içinde; hukuka aykırı tedbire maruz kalan özel teşebbüs, aşırı bir külfete katlanmak zorunda bırakılmış olacaktır. Bu noktada özel teşebbüsün yargı yolu ile hakkını arayabileceği ileri sürülebilirse de; yargılama sürelerinin uzunluğu, etkili başvuru hakkını ortadan kaldırmaktadır. Uygulamada bu türden sorunları çözmek adına en makul ve verimli çözüm; tedbirin başlangıç tarihinin (vergi incelemesi görevi bulunduğu Kuruma bildirilmesi yerine); vergi incelemesine fiilen başlanıldığı tarihin esas alınmasıdır. Böylece söz gelimi idarenin subjektif değerlendirmelere istinaden mükelleflerin defterleri incelenmeden oluşan ehven şüpheyeye istinaden; özel teşebbüslere ağır bir yaptırım uygulanmasının önüne geçilecek; Anayasa’nın 13’üncü maddesine kanunilik ilkesine istinaden makul-orantılı bir öngörülebilirlik sağlanacaktır.

Bu nedenlerle iptali talep edilen ibare, Anayasa’nın 13 ve 48’inci maddelerine aykırıdır.

Tüm bu nedenlerle 7546 sayılı Kanun’un 6’ncı maddesiyle 04.12.2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu’nun 20’nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinin değiştirilen son cümlesinde yer alan “*vergi incelemesi görevi bulunduğu*” ibaresi, Anayasa’nın 13 ve 48’inci maddelerine aykırıdır; anılan ibarenin iptali gerekir.

1) 27.03.2025 tarihli ve 7546 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 13’üncü maddesiyle 22.01.1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye eklenen ek madde 5’in altıncı fıkrasının ikinci cümlesi ile sekizinci fıkrasında yer alan “Cumhurbaşkanınca belirlenen” ibaresinin Anayasa’ya aykırılığı

a) 27.03.2025 tarihli ve 7546 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 13’üncü maddesiyle 22.01.1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye eklenen ek madde 5’in altıncı fıkrasının ikinci cümlesinin Anayasa’ya aykırılığı

7546 sayılı Kanun’un 13’üncü maddesiyle 399 sayılı KHK’ye ek madde 5 eklenmiştir. Anılan ek maddenin;

*Birinci fıkrasına göre Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ) Genel Müdürlüğü’nün bu Kanun Hükmünde Kararname’nin 3’üncü maddesinin (b) ve (c) bentleri kapsamına giren personeline; Türkiye’deki sivil havalimanlarında gerçekleşen giden uçak trafiği sayısının memur aylık katsayısının %40’ı ile çarpımı sonucu bulunacak miktar, DHMİ performans primi olarak ödenecektir.

*İkinci fıkrasına göre bu Kanun Hükümünde Kararname'nin 1 sayılı cetvelinde yer alanlar ile maliyetlerinin tamamı Avrupa Hava Seyrüsefer Emniyeti Teşkilatı (EUROCONTROL) tarafından karşılanan DHMİ Genel Müdürlüğü personeline birinci fıkrada kapsamında yapılan ödemelere ilaveten Türk hava sahasını, Türkiye'deki herhangi bir havalimanına iniş/kalkış yapmaksızın, transit kullanan sivil hava araçları sayısının memur aylık katsayısının %120'si ile çarpımı sonucu bulunacak miktar kadar prim ödemesi yapılacaktır.

*Üçüncü fıkrasına göre aylık olarak gerçekleştirilecek prim ödemelerinde bir önceki yılın aynı ayında gerçekleşen uçak trafiği sayısı esas alınacaktır.

*Dördüncü fıkrasına göre performans primi hesaplamasında baz alınan uçuş sayılarında birbirini takip eden yıllarda artış olması durumunda uçuş sayısı artış miktarına tekabül eden performans primi tutarı farkı, artış yılını takip eden ocak ayı içerisinde tek seferlik olarak personele ayrıca ödenecektir.

*Beşinci fıkrasına göre DHMİ Genel Müdürlüğü'ne ait kadro veya pozisyonlara atanmaksızın bu Genel Müdürlük'te görevlendirilenler ile DHMİ Genel Müdürlüğü personeline diğer kamu kurum ve kuruluşlarında (Cumhurbaşkanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, EUROCONTROL ve Ulaştırma Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanlığında geçici olarak görevlendirilenler hariç) görevlendirilenlere, görevlendirme süresince bu madde uyarınca ödeme yapılmayacaktır.

*Altıncı fıkrasının birinci cümlesine göre bu madde uyarınca yapılan ödemeler; personele fiilen hizmete katkı sağladığı sürece bulunduğu asli kadro veya pozisyonuna göre yapılacaktır. **Altıncı fıkrasının ikinci cümlesine göre** sağlık raporu, ücretli izin, görevden uzaklaştırılma, tutuklanma, gözaltına alınma gibi durumlara isabet eden günler için bu madde uyarınca ödeme yapılmayacaktır. Ancak anılan fıkranın ikinci cümlesi, Anayasa'ya aykırıdır.

*Yedinci fıkrasına göre birinci ve ikinci fıkralar kapsamında yapılan ödemeleri geçmemek üzere Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü personeline de bu madde kapsamında ödeme yapılacaktır.

*Sekizinci fıkrasına göre bu madde kapsamında yapılan ödemeler, yürütülen görevin niteliği ile önem ve sorumluluk düzeyi, personelin ünvanı, hizmet yılı, birimi ile sivil havacılık faaliyetleri kapsamında denetime katılıp katılmadığı gibi kriterler dikkate alınmak suretiyle Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde gelir ve damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenecektir. Ancak anılan fıkrada yer alan "*Cumhurbaşkanınca belirlenen*" ibaresi, Anayasa'ya aykırıdır.

i)Hukuk devleti ve idarenin kanuniliği ilkeleri bakımından: Hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa'ya ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasa'nın bulunduğu bilinci olan devlettir (*Anayasa Mahkemesi'nin 02.06.2009 tarihli ve 2004/10 E.; 2009/68 K. sayılı Kararı*). Hukuk devletinin ön koşullarından olan hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını; hukuki belirlilik ilkesi de, kanun hükümlerinin şüpheye yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılabilir olmasını ve ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu

önlemler içermesini ifade etmektedir (bkz. AYM 9.2.2017, 2016/143 E.– 2017/23 K. par. 13; RG. 12.4.2017-30036) (*Anayasa Mahkemesi'nin 04.05.2017 tarihli ve 2015/41 E.; 2017/98 K. sayılı Kararı*). Başka bir deyişle, hukuk devleti ilkesi gereğince, idareye işlem yaparken ve eylem tesisi ederken veya görevlerini yerine getirirken belirli oranda hareket serbestliği sağlayan takdir yetkisinin kullanımı mutlak, sınırsız, keyfi biçimde gerçekleşemez; idarenin takdir yetkisinin sınırları, keyfi işlem ve eylemleri önlemek amacıyla kanunla çizilmelidir. Öte yandan; Anayasa'nın 123'üncü maddesinde yer alan idarenin kanuniliği ilkesinin iki boyutu bulunmaktadır. İlk boyutu, idarenin *secundumlegem* özelliğidir (kanuna dayanma ilkesidir). Bu ilkeye göre idarenin düzenleme yetkisi kanundan kaynaklanır. İkinci boyutu, idarenin *intralegem* özelliğidir (kanuna aykırı olmama ilkesidir). Bu ilkeye göre idarenin işlem ve eylemleri, kanunun çizdiği sınırlar içinde kalmalıdır.

Kanun koyucu anılan altıncı fıkranın birinci cümlesiyle bir kural ortaya koymuştur: bu madde uyarınca yapılan ödemelerin personele fiilen hizmete katkı sağladığı sürece bulunduğu asli kadro veya pozisyonuna göre yapılması. (Bu noktada belirtmek gerekir ki anılan ek maddenin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan usul dikkate alındığında; kanun koyucunun performans piri adı altında ödeyeceği meblağın, personelin fiili durumundan bağımsız biçimde uçuş sayıları, trafik gibi nesnel kriterlere istinaden hesaplanacağı ortaya çıkacaktır.)

Ancak anılan fıkranın ikinci cümlesiyle bu kurala bir istisna getirmiştir: sağlık raporu, ücretli izin, görevden uzaklaştırılma, tutuklanma, gözaltına alınma gibi durumlara isabet eden günler için bu madde uyarınca ödeme yapılmaması.

Kanun koyucu iptali talep edilen cümlede, örnekleyici metodu benimsemiş ve (anılan ek madde 5'in sekizinci fıkrasının delaletiyle) Cumhurbaşkanına "*sağlık raporu, ücretli izin, görevden uzaklaştırılma, tutuklanma, gözaltına alınma*" gibi durumları tespit etme yetkisi tanınmıştır. Ancak "gibi durumları" tespit etmek bakımından Cumhurbaşkanı, kanun düzeyinde somut-nesnel-maddi-açık-anlaşılabilir ölçütle sınırlandırılmamıştır.

Öte yandan sağlık raporu, ücretli izin, görevden uzaklaştırılma, tutuklanma, gözaltına alınma hallerinde; personel, fiilen hizmet veremeyecektir. O halde Cumhurbaşkanı, fiilen hizmet verilemeyecek tüm halleri, bu torba ibareye (*gibi durumlara*) sığdırarak; personelin ödeme almasını keyfi takdir yetkisine istinaden engelleyebilecektir. Bu durum ise; ilgili personelin öngörülebilirliğini tümenden ortadan kaldıracaktır.

Kanun koyucu, bahsi geçen "*gibi durumları*", Cumhurbaşkanının işlemlerinin konusu yapmış; -maddi anlamda- kanuni dayanaktan yoksun bırakmıştır. Bu nedenle ihtilafli cümle, Anayasa'nın 2 ve 123'üncü maddelerine aykırıdır.

ii) Yasama yetkisinin devredilmezliği bakımından; Anayasa'nın 7'nci maddesinde temelini bulan yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine göre, yasama yetkisi yalnız Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne aittir. Bu nedenle idareye düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının temel ilkeleri ortaya koyması ve çerçeveyi çizmesi gerekir. Diğer bir deyişle idareye sınırsız ve belirsiz bir düzenleme yetkisi bırakılamaz. Nitekim idarenin düzenleme yetkisi; sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Yasa ile yetkilendirme, Anayasa'nın öngördüğü biçimde yasa ile düzenleme anlamını taşımamaktadır (*Anayasa Mahkemesi'nin 02.05.2008 tarihli ve 2005/68 E.; 2008/102 K. sayılı Kararı*). İptali talep edilen cümle hükmünde olduğu gibi temel ilkeleri belirlenmeksizin ve çerçevesi çizilmeksizin; Cumhurbaşkanına (idareye) (ödeme yapılmayacak nitelikteki) "*sağlık raporu, ücretli izin, görevden uzaklaştırılma, tutuklanma,*

gözüaltına alınma'' gibi durumları belirleme yetkisi veren yasa hükmü, Anayasa'nın 7'nci maddesine aykırılık oluşturur.

iii)Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasının sınırları, masumiyet karinesi, dinlenme hakkı ve sağlıklı yaşam hakkı bakımından:

Anayasa'nın 17'nci maddesinde herkesin yaşama hakkına sahip olduğunu güvence altına alınmıştır. Yine Anayasa'nın 56'ncı maddesi uyarınca herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Anayasa'nın 38'inci maddesi uyarınca suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz. Anayasa'nın 50'nci maddesi uyarınca dinlenmek, çalışanların hakkıdır. Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir. Anılan haklar, Anayasa'nın 13'üncü maddesinde yer alan temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasının sınırlarının gerekleri karşılanarak kayıtlanabilir.

İptali talep edilen cümleye konu sağlık raporu, sağlıklı yaşam hakkının kullanım biçimlerinden biridir. Zira ilgili personel, bedenen veya aklen sağlığında bir problem olduğu takdirde; ilgili hekimliklere yahut hastanelere başvurarak tedavi olur ve işe devam etmenin bu tedavi üzerinde olumsuz etkileri olduğu vakit, sağlık raporu alarak çalıştığı kuruma ibraz eder. Sağlık raporu aldığı takdirde; düzenli olarak verilen aylık meblağın bir kısmını almaya devam eder.

İptali talep edilen cümleye konu ücretli izin, dinlenme hakkının kullanım biçimlerinden biridir. (Söz gelimi 657 s. DMK Md. 99, 101, 102, 103, 104, 105; ILO CO14 Weekly Rest (Industry) Convention; ILO Convention No. 190-Hours of Work (Aviation); EUROCONTROL-Rules of Application- applicable to the Staff governed by General Conditions of Employment; ICAO Air Traffic Services Planning Manual; Avrupa Havacılık Emniyet Ajansı Kurulları...) Zira belirli bir süre çalışmış olan personel, zihinsel ve bedensel sağlığını koruyabilmek adına; bir süre işten uzaklaşmak ister. Yine ücretli izinin bazı alt türleri bulunmaktadır: *yıllık izin, doğum izni, süt izni, babalık izni, hastalık izni, ölüm izni, yeni iş arama izni, evlilik izni, evlat edinme izni, mazeret izni, refakat izni, periyodik kontrol izni, resmi tatil izni, hafta tatili izni...* Ücretli izinde yine düzenli olarak verilen meblağ kısmen-tamamen alınmaya devam olunur. Bununla birlikte anılan ek madde 5'e konu personel bakımından dinlenmenin havacılık emniyeti açısından önemi daha da fazladır. Söz gelimi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün 08.03.2024 tarihli ve 86170537-175.04[020]-74024 sayılı Hava Trafik Kontrolörleri Aşırı Yorgunluk Risk Yönetimi Genelgesi'nin 5'nci maddesi aşağıdaki şekildedir:

“Dinlenme süresi MADDE 5–

(1) Bu Genelgede tanımlanan amaç doğrultusunda, hava trafik kontrolörlerine hava seyrüsefer hizmet sağlayıcı tarafından verilecek dinlenme süreleri; a) Gündüz vardiyasını takiben gece vardiyasında çalışacak olan hava trafik kontrol personeli için kesintisiz ve asgari 24 saat, b) Gündüz vardiyasını takiben tekrardan gündüz vardiyasında çalışacak olan hava trafik kontrol personeli için kesintisiz ve asgari 12 saat, c) Gece vardiyasını takiben uyku günü sonrası kesintisiz ve asgari 48 saat olacak şekilde düzenlenir.

(2) Uyku günü, gece vardiyası sonrası vücudun bozulan sirkadiyen ritmini yeniden düzenlemesi, aşırı yorgunluğa bağlı fiziksel ve psikolojik etkilerin giderilmesi amacını taşıdığından dinlenme günü olarak değerlendirilmez.

(3) Bir gündüz ve/veya gece vardiyasındaki çalışma süresi 12 saatten uzun olamaz.

(4) Gündüz vardiyası süresince bir hava trafik kontrol personeli çalışma pozisyonunda ara vermeksizin 2 saatten fazla çalışamaz.

(5) Gece vardiyasında hizmet verilen trafik sayısı, personel sayısı, fiziki şartlar gibi durumlar göz önünde bulundurularak bu maddenin 4 üncü fıkrasında belirtilen süre uzatılabilir. Ancak hiçbir şartta bir hava trafik kontrolör personeli çalışma pozisyonunda ara vermeksizin 4 saatten fazla çalışamaz.

(6) Bu maddenin 4 üncü ve 5 inci fıkralarında belirtilen çalışma süreleri arasında kalan dinlenme süreleri 30 dakikadan az olamaz.

(7) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcı, hava trafik kontrol personelinin programlanmamış görevlere atanmasında (eğitim faaliyetleri hariç), dinlenme sürelerine mümkün olduğunca etki etmeyecek bir süreç belirler.”

İptali talep edilen cümleye konu görevden uzaklaştırılma, tutuklanma, gözaltına alınma; idari ve adli tedbirlerdir. Zira bir personelin disiplin suçu yahut adli bir suç işlediğine yönelik bir şüphenin varlığı halinde; bu personel, idari ve adli merciiler tarafından görevden uzaklaştırılabilir, tutuklanabilir, gözaltına alınabilir. Ancak bu personelin, idari yahut adli bakımdan suç işlediği yargı kararıyla-kesin hükümle sabit oluncaya kadar; bu personel, masumdur; suçlu gibi muamele görmemelidir. Nitekim 657 s. DMK Md. 141 uyarınca görevden uzaklaştırılan memurlar *kısmen* haklarını almaya devam etmektedir.

Ancak kanun koyucu, iptali talep edilen cümleyle sağlık raporu ve ücretli izin alan personele (tümünden) ödeme yapılmayacağını hüküm altına almak suretiyle; sağlıklı yaşama ve dinlenme hakkını kullanan personeli, cezalandırmaktadır. İlgili personeli ödeme almaya uğruna, bu hakları kullanmaktan imtina etmeye kanun eliyle zorlamaktadır. Buna ilave olarak bu kaçınma; uçuş emniyeti ile kişilerin can ve mal güvenliğini tehlikeye atacaktır. Zira dinlenme hakkının havacılık bakımından önemi yukarıda açıklanmıştır. Diğer bir deyişle kanun koyucu anılan hakların (Anayasa'nın 13'üncü maddesine aykırı olarak) özüne demokratik toplumda olmayacak biçimde ve ölçülülük ilkesinin orantılılık unsuruna aykırı olarak dokunmaktadır.

Buna ilave olarak kanun koyucu, iptali talep edilen cümleyle görevden uzaklaştırılan, tutuklanan, gözaltına alınan personele (tümünden) ödeme yapılmayacağını hüküm altına almak suretiyle; bu kişilere suçlu muamelesi yaparak; (Anayasa'nın 13'üncü maddesine aykırı olarak) demokratik toplumda olmayacak biçimde ve ölçülülük ilkesinin orantılılık unsuruna aykırı şekilde masumiyet karinesini ihlal etmektedir.

Son olarak belirtmek gerekir ki anılan ek madde 5'in gerekçesine göre; bu maddeyle “Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğüne EUROCONTROL tarafından daha fazla ödeme yapılması, hava Seyrüsefer ile ilgili milli maliyetlerin artırılması, ülkemize döviz girişinin sağlanması, Devlet tarafından karşılanan personel maliyetinin azaltılması, DHMİ Personelinin memnuniyet ve verimliliğinin artırılması” amaçlanmaktadır. Bu amaç nazara alındığında; sağlık raporu, ücretli izin, görevden uzaklaştırılma, tutuklanma, gözaltına alınma gibi durumlara isabet eden günler için bu madde uyarınca ödeme yapılmamasının kamu maliyesinin korunmasına ilişkin haklı nedeni de bulunmamaktadır.

Bu nedenlerle iptali talep edilen cümle, Anayasa'nın 13, 17, 38, 50 ve 56'ncı maddelerini ihlal etmektedir.

iv)Uluslararası anlaşmaların iç hukuka etkisi bakımından: Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre temel hak ve özgürlüklere ilişkin usulüne göre yürürlüğe konmuş uluslararası anlaşmalar, (kanunlara nazaran hakkı koruyucu, kullanımını genişletici hükümler barındırması kaydıyla) normlar hiyerarşisinde kanunun üstündedir. İptali talep edilen cümle, yukarıdaki başlıklarda aykırı olduğu gösterilen temel haklara ilişkin anayasal düzenlemelerin muadilleri olarak, **sağlık hakkına** ilişkin İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 25'inci; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin **masumiyet karinesine** ilişkin 6'ncı; **dilenme hakkına** ilişkin İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 24'üncü maddelerini ihlal ettiğinden Anayasa'nın 90'ıncı maddesine de aykırıdır

Tüm bu nedenlerle 7546 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesiyle 22.01.1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen ek madde 5'in altıncı fıkrasının ikinci cümlesi, Anayasa'nın 2, 7, 13, 17, 38, 50, 56, 90 ve 123'üncü maddelerine aykırıdır; anılan cümlenin iptali gerekir.

b) 27.03.2025 tarihli ve 7546 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 13'üncü maddesiyle 22.01.1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen ek madde 5'in sekizinci fıkrasında yer alan "Cumhurbaşkanınca belirlenen" ibaresinin Anayasa'ya aykırılığı

7546 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesiyle 399 sayılı KHK'ye ek madde 5 eklenmiştir. Anılan ek maddenin;

*Birinci fıkrasına göre Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ) Genel Müdürlüğü'nün bu Kanun Hükmünde Kararname'nin 3'üncü maddesinin (b) ve (c) bentleri kapsamına giren personeline; Türkiye'deki sivil havalimanlarında gerçekleşen giden uçak trafiği sayısının memur aylık katsayısının %40'ı ile çarpımı sonucu bulunacak miktar, DHMİ performans primi olarak ödenecektir.

*İkinci fıkrasına göre bu Kanun Hükmünde Kararname'nin 1 sayılı cetvelinde yer alanlar ile maliyetlerinin tamamı Avrupa Hava Seyrüsefer Emniyeti Teşkilatı (EUROCONTROL) tarafından karşılanan DHMİ Genel Müdürlüğü personeline birinci fıkra kapsamında yapılan ödemelere ilaveten Türk hava sahasını, Türkiye'deki herhangi bir havalimanına iniş/kalkış yapmaksızın, transit kullanan sivil hava araçları sayısının memur aylık katsayısının %120'si ile çarpımı sonucu bulunacak miktar kadar prim ödemesi yapılacaktır.

*Üçüncü fıkrasına göre aylık olarak gerçekleştirilecek prim ödemelerinde bir önceki yılın aynı ayında gerçekleşen uçak trafiği sayısı esas alınacaktır.

*Dördüncü fıkrasına göre performans primi hesaplamasında baz alınan uçuş sayılarında birbirini takip eden yıllarda artış olması durumunda uçuş sayısı artış miktarına tekabül eden performans primi tutarı farkı, artış yılını takip eden ocak ayı içerisinde tek seferlik olarak personele ayrıca ödenecektir.

*Beşinci fıkrasına göre DHMİ Genel Müdürlüğü'ne ait kadro veya pozisyonlara atanmaksızın bu Genel Müdürlük'te görevlendirilenler ile DHMİ Genel Müdürlüğü

personelinden diğer kamu kurum ve kuruluşlarında (Cumhurbaşkanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, EUROCONTROL ve Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanlığında geçici olarak görevlendirilenler hariç) görevlendirilenlere, görevlendirme süresince bu madde uyarınca ödeme yapılacaktır.

*Altıncı fıkrasına göre bu madde uyarınca yapılan ödemeler; personele fiilen hizmete katkı sağladığı sürece bulunduğu asli kadro veya pozisyonuna göre yapılacaktır. Sağlık raporu, ücretli izin, görevden uzaklaştırılma, tutuklanma, gözaltına alınma gibi durumlara isabet eden günler için bu madde uyarınca ödeme yapılacaktır.

*Yedinci fıkrasına göre birinci ve ikinci fıkralar kapsamında yapılan ödemeleri geçmemek üzere Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü personeline de bu madde kapsamında ödeme yapılacaktır.

*Sekizinci fıkrasına göre bu madde kapsamında yapılan ödemeler, yürütülen görevin niteliği ile önem ve sorumluluk düzeyi, personelin ünvanı, hizmet yılı, birimi ile sivil havacılık faaliyetleri kapsamında denetime katılıp katılmadığı gibi kriterler dikkate alınmak suretiyle Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde gelir ve damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenecektir. Ancak anılan fıkrada yer alan ‘‘Cumhurbaşkanınca belirlenen’’ ibaresi, Anayasa’ya aykırıdır.

i)Hukuk devleti ve idarenin kanuniliği ilkeleri bakımından: Hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa’ya ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasa’nın bulunduğu bilinci olan devlettir (*Anayasa Mahkemesi’nin 02.06.2009 tarihli ve 2004/10 E.; 2009/68 K. sayılı Kararı*). Hukuk devletinin ön koşullarından olan hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını; hukuki belirlilik ilkesi de, kanun hükümlerinin şüpheye yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılabilir olmasını ve ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlemler içermesini ifade etmektedir (bkz. AYM 9.2.2017, 2016/143 E.– 2017/23 K. par. 13; RG. 12.4.2017-30036) (*Anayasa Mahkemesi’nin 04.05.2017 tarihli ve 2015/41 E.; 2017/98 K. sayılı Kararı*). Başka bir deyişle, hukuk devleti ilkesi gereğince, idareye işlem yaparken ve eylem tesisi ederken veya görevlerini yerine getirirken belirli oranda hareket serbestliği sağlayan takdir yetkisinin kullanımı mutlak, sınırsız, keyfi biçimde gerçekleşemez; idarenin takdir yetkisinin sınırları, keyfi işlem ve eylemleri önlemek amacıyla kanunla çizilmelidir. Öte yandan; Anayasa’nın 123’üncü maddesinde yer alan idarenin kanuniliği ilkesinin iki boyutu bulunmaktadır. İlk boyutu, idarenin *secundumlegem* özelliğidir (kanuna dayanma ilkesidir). Bu ilkeye göre idarenin düzenleme yetkisi kanundan kaynaklanır. İkinci boyutu, idarenin *intralegem* özelliğidir (kanuna aykırı olmama ilkesidir). Bu ilkeye göre idarenin işlem ve eylemleri, kanunun çizdiği sınırlar içinde kalmalıdır.

Bu nedenle Cumhurbaşkanı tarafından bu madde kapsamında yapılan ödemelere ilişkin usul ve esasların hukuk devletinin temel taşı olan maddi anlamdaki kanunilik kıstasının gereklerini karşılaması ve kanuna dayanması ile kanuna aykırı olmaması için; genel çerçevesinin keyfi uygulamaya yer vermeyecek açıklıkta kanun düzeyinde çizilmesi gerekmektedir. Kanun koyucu, yürütülen görevin niteliği ile önem ve sorumluluk düzeyi, personelin ünvanı, hizmet yılı, birimi ile sivil havacılık faaliyetleri kapsamında denetime katılıp

katılmadığı gibi kriterlerin dikkate alınacağını hüküm altına almıştır. Bu kriterlerin dikkate alınmasının öngörülmesi, kanuniliği sağlamak bakımından yeterli değildir. Benzer biçimde anılan birinci ve ikinci fıkrada kimlere ne kadar performans primi ödeneceği; anılan üçüncü fıkrada aylık olarak gerçekleştirilecek prim ödemeleri; anılan dördüncü fıkrada uçuş sayılarının yıllık artışı; anılan beşinci fıkrada kimlere ödeme yapılmayacağı; anılan altıncı fıkrada hangi hallerde ödeme yapılacağı; anılan yedinci fıkrada Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü personelinin durumu yer alsada; bunlar, kanuniliği karşılamak bakımından gereklidir ve fakat yeterli değildir.

Başka bir anlatımla kanun koyucu, bu hususlara ilişkin yeterli somut-nesnel-maddi-açık-anlaşılabilir ölçüt öngörmemiştir. İhtilafli ibarenin içerdiği belirsizlik ve öngörülemeslik nedeniyle; Cumhurbaşkanı anılan usul ve esasları, keyfi şekilde belirleyecektir.

Bu kapsamda Cumhurbaşkanının yapacağı düzenlemeleri, tek başına ve çok kısa vadede değiştirebilmesi olasılığı da; sayılı personel bakımından hukuki öngörülebilirlik ilkesini zedelemektedir. Cumhurbaşkanının uhdesine sınırları belirsiz, aşırı ölçüde geniş bir düzenleme alanının bırakılması; anılan ek madde 5'in uygulanmasını sağlamaya ilişkin anayasal işlevinin ötesine geçerek, şekli anlamda kanun aracılığıyla, Cumhurbaşkanının (düzenleyici ve dahi birel) işlemlerine, maddi anlamda kanun koyma yetkisinin tanınması anlamına gelecektir.

Kanun koyucu, bahsi geçen usul ve esasları, Cumhurbaşkanının işlemlerinin konusu yapmış; -maddi anlamda- kanuni dayanaktan yoksun bırakmıştır. Bu nedenle ihtilafli ibare, Anayasa'nın 2 ve 123'üncü maddelerine aykırıdır.

ii)Yasama yetkisinin devredilmezliği bakımından: Anayasa'nın 7'nci maddesinde temelini bulan yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine göre, yasama yetkisi yalnız Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne aittir. Bu nedenle idareye düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının temel ilkeleri ortaya koyması ve çerçeveyi çizmesi gerekir. Diğer bir deyişle idareye sınırsız ve belirsiz bir düzenleme yetkisi bırakılamaz. Nitekim idarenin düzenleme yetkisi; sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Yasa ile yetkilendirme, Anayasa'nın öngördüğü biçimde yasa ile düzenleme anlamını taşımamaktadır (*Anayasa Mahkemesi'nin 02.05.2008 tarihli ve 2005/68 E.; 2008/102 K. sayılı Kararı*). İptali talep edilen ibarenin yer aldığı fıkra hükmünde olduğu gibi temel ilkeleri belirlenmeksizin ve çerçevesi çizilmeksizin; Cumhurbaşkanına bu madde kapsamında yapılan ödemelere yönelik (*yürütülen görevin niteliği ile önem ve sorumluluk düzeyi, personelin ünvanı, hizmet yılı, birimi ile sivil havacılık faaliyetleri kapsamında denetime katılıp katılmadığı gibi kriterler dikkate alınmak suretiyle*) usul ve esasları belirleme yetkisi veren yasa hükmü, Anayasa'nın 7'nci maddesine aykırılık oluşturur.

iii)Anayasa'nın Başlangıç bölümüne, 6 ve 104'üncü maddelerine aykırılık: Anayasa'nın 104'üncü maddesinde, Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri sayılmıştır. Bu görev ve yetkiler arasında: "*bu madde kapsamında yapılan ödemelere yönelik (yürütülen görevin niteliği ile önem ve sorumluluk düzeyi, personelin ünvanı, hizmet yılı, birimi ile sivil havacılık faaliyetleri kapsamında denetime katılıp katılmadığı gibi kriterler dikkate alınmak suretiyle) usul ve esasları belirleme*" yetkisi sayılmadığı gibi; bu hususa ilişkin düzenlemeleri yapmayı dayandırabileceği (Anayasa'nın 104'üncü maddesinde) genel ve kapsayıcı mahiyette bir hüküm de bulunmamaktadır. Yasama organı, görevi ve yetkisi dahilinde olmayan bir konuda Cumhurbaşkanını yetkilendirmek suretiyle; Anayasa'nın Başlangıç bölümünde yer alan kuvvetler ayrılığı ilkesini ve 6'ncı maddesinde öngörülen hiçbir organın kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamamasına yönelik hükmü ve 104'üncü

maddesini ihlal etmiştir. Bu nedenlerle iptali talep edilen ibare, Anayasa'nın Başlangıç bölümüne, 6 ve 104'üncü maddelerine aykırıdır.

Tüm bu nedenlerle 7546 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesiyle 22.01.1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen ek madde 5'in sekizinci fıkrasında yer alan "*Cumhurbaşkanınca belirlenen*" ibaresi, Anayasa'nın Başlangıç bölümüne, 2, 6, 7, 104 ve 123'üncü maddelerine aykırıdır; anılan ibarenin iptali gerekir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

27.03.2025 tarihli ve 7546 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile getirilen iptali talep edilen düzenlemeler, bir Kanun'da hukuka aykırı bir değişiklik bir KHK'ye hukuka aykırı bir ekleme yapmaktadır. Kamu yararına aykırı olan, telafisi mümkün olmayacak sonuçlara yol açacak bu düzenlemelerin iptal davası sonuçlanana kadar yürürlüğünün durdurulması gerekmektedir.

Nitekim anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti sayılmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasa'ya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasa'ya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükmün iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

27.03.2025 tarihli ve 7546 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un

1) 6. maddesiyle 04.12.2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 20. maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinin değiştirilen son cümlesinde yer alan "*vergi incelemesi görevi bulunduğu*" ibaresi, Anayasa'nın 13. ve 48. maddelerine,

2) 13. maddesiyle 22.01.1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen ek madde 5. altıncı fıkrasının ikinci cümlesi, Anayasa'nın 2., 7., 13., 17., 38., 50., 56., 90. ve 123. maddelerine; sekizinci fıkrasında yer alan "*Cumhurbaşkanınca belirlenen*" ibaresi, Anayasa'nın Başlangıç bölümüne, 2., 6., 7., 104. ve 123. maddelerine aykırı olduğundan iptaline ve uygulanması halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."